

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 150 lej, félévre 85 lej.

Egyes szám ára 4.— lej.

Külföldre egész évre 250.— lej.

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS

Felelős szerkesztő és igazgató:

Dr. SZÁSZ FERENC

Laptulajdonos: MINERVA R.-T.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Baron L. Pop 5. szám.

Pusztít a víz!

Tordahasadék hírnevét messze földön ismerik. Aki Erdély vasúti fővonalán utazik, aligha pillantást nem vet a távolból is jól kivehető sziklahasadéokra. A természetnek eme szép és nevezetes látványjáról mondák, regék szólnak,

és a látogatók számára hozzáférhetővé tegyék. Torda város és Tordamegye is sokat tett a hasadék hírének megteremtésére. Ujabban pedig az erdélyi magyar természetbarátok egyesülete, az E. K. E. vette gondjaiba a híres hely érdekeit. A hasadék belsejében, a patakon át, hidak épültek, bejáratának közelében pedig szép, nagy menedékházat emelt a természetjárók egyesülete.

Miután lapunknak kezdettől fogva egyik célja az volt, hogy az olvasókat Erdély szépségeivel és gazdasági értékeivel megismertesse: húsz év folyamán a Torda-hasadékkal is többször foglalkoztunk.

Részlet a Torda-hasadékból az árvíz előtt.

nak, amelyek legnagyobb költőink képzeletét ihlették meg. Ezek révén is sokan tudnak Erdély e nevezetes helyéről.

De a tudomány is sokat foglalkozik a Tordahasadék kutatásával és méltatásával. A sziklás vidéken nemcsak az ásványok nyújtanak anyagot és alkalmat a természettudományos kutatásra. A Tordahasadék egyik legnagyobb nevezetessége, hogy olyan növények élnek benne, amelyeket csak Ázsiában lehet találni.

Érthető tehát, hogy a Tordahasadék látására messze földről elzarándokolnak. A természet festői szépsége, a történelem emlékei, az ásvány- és növényvilág ritkaságai bőven kielégítik a látogatók érdeklődését. Évről évre növekszik ezeknek a száma, s nyugodtabb időkben bizonyosan hatalmas mértékben meg fog növekedni ennek a tájéknak idegenforgalma.

Jól esik megállapítanunk, hogy a Tordahasadék kellő figyelemben részesül azok részéről is, akiknek hivatása, hogy az ilyen nevezetes helyeket gondozzák, népszerűsítsék

Árvíz után...

Most egy szomorú eset tereli rája figyelmünket újfólag. Egy májusi felhőszakadás óriási változásokat idézett elő a szakadékban. A keresztül folyó patak a szoros helyen szoronyon megdugult, kilen-tíz méter magasságot is elért és a hasadék emberi alkotásait, hidakat, utakat, malmokat teljesen tönkretette. A váratlan csapás tizenkét ember életét is elpusztította. A szép menedékház épen maradt, miután

egy magaslaton távol feküdt az áradat pusztító sodrától.

A kutatók és tudósok azt mondják, hogy a hasadék káráiban haszon is van. A régi hidak, utak és ösvények elpusztultak, de a látnivalók sokkal gyarapodtak, a hasa-

dék valósággal újjászületett a rettenetes áradatban. Ha ez így van, akkor a Torda-hasadék nemcsak megmarad a régi nevezetességében, hanem mind a természetbarátok, mind a tudósok köréből új érdeklődéseket fog magához vonzani.

Döntés előtt!

Az elmúlt héten a háborus események zajlásában a világtörténelem új lapokkal bővült. Az elmúlt hétfőn este hat órakor Mussolini bejelentette, hogy Olaszország Franciaországnak és Angliának hadat üzen. A hadüzenetet írásban is átnyújtották a római francia és angol nagyköveteknek. Mussolini tehát bejelentette, hogy földön és levegőben a forradalom feketeingesei elindulnak a plutokratikus és reakciós nyugati országok ellen. A Duce kijelentette, hogy Olaszország emberileg minden lehetőt megtett, hogy elhárítsa az örvényt, amely Európa felé sodródott, de minden hiábavaló volt. Olaszország kész arra, hogy vállalja a háboru minden kockázatát és áldozatát. A hadüzenet után Hitler táviratilag üdvözölte az olasz királyt és Mussolinit. Nem először írjuk meg a „Magyar Nép“ hasábjain, hogy Olaszország háborus követelései között szerepel Tunisz, Dzsibuti, Korzika, Malta, Nizza, Cyprus és Savoya. Azonkívül követeli a Földközi-tenger szabaddá tételét és Olaszország részéről a Földközi-tengeren olyan befolyást, amely nagyhatalmi törekvéseinek megfelelő és szabad mozgásában nem gátolja.

Az olasz hadüzenetnek az egész világon nagy jelentőséget tulajdonítottak és sokan azt hitték, hogy a hadüzenet után az Egyesült Államok is kilépnek semleges magatartásukból és a szövetségesek oldalán belépnek a háboruba. Mindez azonban nem történt meg. Rooseveltné, az Egyesült Államok elnöke, csak fokozottabb anyagi támogatást ígért a nyugati hatalmaknak, újabb hadi hiteleket szavaztak meg és elhatározták, hogy az Egyesült Államokban fokozzák a hadi ipart. A szenátus elfogadta Rooseveltné azt az indítványát, hogy Anglia és Franciaország részére régebbi puskákat és ágyukat fog szállítani. A Rador által közvetített jelentésekből azonban megállapítható, hogy az amerikai közvélemény nem egységes. Dewey, a köztársasági párt elnöke és Rooseveltné az egyik ellenjelöltje, támadást intézett Rooseveltné kijelentései ellen. Hangoztatta, hogy Amerika még nincs felkészülve a háborura s a háboru vagy béke kérdésében az amerikai nép dönt.

Ugyanekkor a német csapatok mindenütt előretörték és már szerdán a német hivatalos jelentés beszámolt arról, hogy a német haderő Páris előtt áll. Rouant és Rheimsot időközben elfoglalták, a Marne folyót széles vonalban átlépték. Az angol légierők több támadást intéztek az olasz gyarmatok ellen, ugyanakkor az olasz légierő is több francia és angol

légibázist bombázott. Csütörtökön a San Valerynál körülfárt francia csapatok megadták magukat és a németek huszonnégyezer hadifoglyot ejtettek. Ugyanitt, amint egy későbbi jelentésből kiderül, öt francia és egy angol tábornokot elfogtak.

Rendkívül nagyjelentősége van annak a Moszkvából keltezett és a Rador távirati iroda által közölt híradásnak, amely szerint Oroszország és Olaszország között helyreállt a diplomáciai viszony és Olaszország követe új állomáshelyét elfoglalta Moszkvában és a Szovjetunió új orosz követe pedig Rómába érkezett. Midőn a német csapatok Páris elé érkeztek, először olyan hírek jártak be a világot, hogy a szövetségesek Párist védeni fogják. A múlt csütörtökön este azonban már nyilvánvalóvá vált, hogy a franciák nem állnak ellent Párisban, a francia fővárost nyílt városnak minősítik s a német csapatokat harcok nélkül beengedik. Midőn Reynaud, francia miniszterelnök Roosevelthez intézett üzenetében és rádióbeszédében bejelentette, hogy Párist nyílt városnak minősítik, ugyanakkor még azt mondta, ha a hadsereg nem tud ellenállni a további előnyomulásnak, akkor valamelyik tartományba vonul vissza s ha onnan is kivetik a francia haderőt, úgy elmegy Afrikába, vagy amerikai birtokaira, de a végsőig ellenáll.

Pénteken újabb nagyjelentőségű esemény történt. A Reuter-ügynökség jelentette hogy Tanger városát ezerkétszáz spanyol marokkói katona megszállotta. Még előzőleg a spanyol kormány bejelentette igényét a Gibraltárra.

Ettől kezdve az események nagyon gyorsan perogtek le. A német hadsereg harc nélkül bevonult Párisba és elfoglalta. Rákövetkező napon erős támadást indítottak a németek a Maginot vonal ellen és azt áttörték. Verdun erődítése, amelyeket a világháborúban négy év alatt nem tudtak elfoglalni, a németek kezére kerültek. A francia hadsereg bomlási folyamata tovább tartott és a kormány látva a helyzetet, lemondott. A köztársasági elnök Petain tábornagyot bizta meg új kormány alakításával és Franciaország ügyeinek tovább vitelével. Az új miniszterelnök hétfőn rádióon keresztül bejelentette, hogy a francia hadsereg az ellenállást abba hagyja. A bejelentés után Hitler és Mussolini ismét találkoztak és ezen döntöttek a továbbiakról. Lapunk zártáig Hitler és Mussolini tanácskozásainak eredménye nem vált ismeretessé.

Petaïn tábornagy.

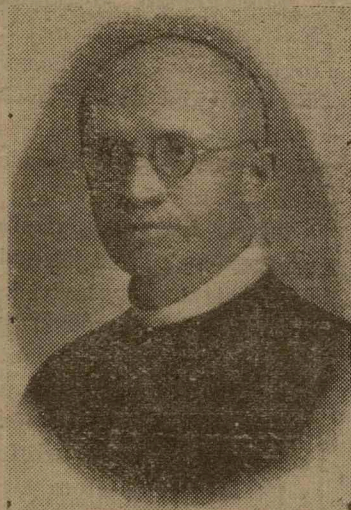
A francia hadsereg összeomlása után Petaïn tábornagy alakított kormányt. Neki jutott a szomorú feladat, hogy a harc beszüntetését a rádió nyilvánosságán át bejelentse.

A Torda-hasadékon végig vezető utat a víz teljesen elmosta.

Veress Ernő papi jubileuma.

Május 31-én 25 éve, hogy Veress Ernő pápai kamarást, a kolozsvár-belvárosi rk. egyházközség plebános-helyettesét pappá szentelték. Magában az a tény, hogy egyházi főhatósága érdemesnek találta arra, hogy Erdély legnagyobb és legelőkelőbb katolikus parochiájának élére állítsa, magában hordja azokat az egyéni és papi kiválóságokat, melyek Veress Ernőt a középszerűségeknek messze

föléje emeli. Életét a csendes, zajtalan, külső megnyilvánulásaiban egyszerű, de tartalmilag komoly, értékes és gazdag munka jellemzi. Egyike az erdélyi egyházmegye ama papjainak, akik az oltár szolgálata mellett a sajtó terén is felvették a munkát és e tekintetben, mint egy általa alapított helyi lap szerkesztője, úttörő tevékenységet fejtett ki. Jubileuma alkalmából a kolozsvári katolikus intézmények természetleg köszöntötték, s főpásztorja is, akinek a kolozsvári plebánia élén jelenleg helyettese, meleg hangú leiratban emlékezett meg érdemeiről és tevékeny munkásságáról. A Magyar Nép a valódi érdemek elismerésének meleg érzületével, csatlakozik a plebános tisztelőinek soraihoz.

Közgyűlést tartott a Dalosszövetség.

A Romániai Magyar Dalosszövetség Kolozsváron megtartotta évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen Inczedy-Joksman Ödön elnökölt. A közgyűlésre 151 taggyűlésre 151 taggyűlésre küldötte el képviselőit. Hadházy Sándor a közgyűlés nevében köszönetet mondott Inczedy-Joksman Ödön elnöknek a fáradhatatlan és lelkes munkáért, amit hosszú idő óta fejt ki a Dalosszövetség élén.

Inczedy-Joksman Ödön, az országos Dalosszövetség elnöke.

Portugáliában vannak a belga király gyermekei.

Belgiumban az élet kezd visszatérni a rendes mederbe. A kormányzást Lipót király és a belga hatóságok végzik német felügyelet mellett. Lipót belga király gyermekei a harcok idején elutaztak Belgiumból. Jelenleg Baudoin trónörökös és öccse Liszabonban tartózkodnak. Képünkön a belga királyi hercegeket mutatjuk be.

Külföld

Az amerikai kiviteli tilalom súlyosan érinti Japánt. Az amerikai kormány számos olyan árucikk kivitelét betiltotta, amelyekre az Egyesült Államoknak nemzetvédelmi szempontból szüksége van. Japánt az intézkedés súlyosan érinti, mert a japán iparnak nagy szüksége van egyes amerikai cikkekre. Ez a szükség annál fokozottabban jelentkezik, mert Japán jelenleg Németországból nem tud árucikkeket beszerezni.

Magyarország nem küldött csapatokat a román határra. A Rador Távíratí Iroda jelenti: Magyarország katonai intézkedéseivel kapcsolatban amerikai ujságok hírt közöltek, hogy Magyarország csapatokat küldött a román határra. A hírrel kapcsolatban a Magyar Távíratí Iroda hivatalosan közölte, hogy Magyarország nem küldött csapatokat a román határra.

Biztonsági intézkedéseket tettek Angliában. A Rador Távíratí Iroda jelentése szerint Angliában biztonsági intézkedéseket tettek arra az esetre, ha az ellenséges csapatok partra szállanának. Eltávolították a kilométerjelző köveket, az út- és községjelző táblákat, továbbá azokat a cégtáblákat, amelyek földrajzi tájékoztatást nyújthatnak az ellenségnek.

Magyarország a délkelet európai béke mellett. A Rador Távíratí Iroda jelentése szerint Magyarországon nyugodtan fogadták Olaszország hadbalépésének hírért. Magyarországon ugyanis nagyon jól ismerik azokat az okokat, amelyek Olaszországot a háboruba való belépésre kényszerítették. A magyar nép rokonszenvvel kíséri az olasz nép harcát, politikája azonban továbbra is változatlan marad. Hozzá akar járulni a délkelet európai béke fenntartásához. Ez egyúttal a tengely hatalmak kívánsága is.

Visszatelepítik lakóhelyeikre a belga és francia menekülteket. A német kormány tervezetét dolgozott ki a belga és francia menekülteknek hazájukba való visszatelepítésére. A visszatelepítést már megkezdették. A menekülteket egyelőre táborokban helyezik el.

A volt német császár nem hagyta el Hollandiát! Vilmos, volt német császárról külföldi híradás alapján közöltük, hogy Németországba költözött. A hírt német hivatalos körök megcáfolták. A volt német császár jelenleg is hollandiai lakhelyén tartózkodik és nincs szó arról, hogy Hollandiát elhagyja.

A magyar miniszterelnök rövid háborút jósol. Gróf Teleki Pál, magyar miniszterelnök ujságírók előtt feltűnést keltő nyilatkozatot tett. A magyar miniszterelnök kifejtette, hogy rövid idővel ezelőtt még mindenki hosszú ideig tartó háborúra számított. Most a jelek arra mutatnak, hogy a háború nem lesz hosszú, sőt valószínűleg nagyon rövid ideig fog tartani. A magyar miniszterelnök hozzátette, hogy a kis nemzetek nehezen bírták volna ki a hosszú ideig tartó háborút.

Elhalasztják a római világkiállítást. Az 1942. évi római világkiállítást az olasz kormány a nemzetközi kiállítást rendező bizottság kérésére elhalasztotta. Az elhalasztás azért történt meg, hogy a kiállításon azonos feltétellel vehessenek részt az összes államok. Az olasz kormány kikötötte azonban, hogy Olaszország előtt más országban nem rendezhető hasonló kiállítás.

Nagyon jó viszony van a dán lakosság és a német csapatok között. A dán király kihallgatáson fogadott egy német tábornokot. A király a tábornok előtt kijelentette, hogy a dán lakosság és a német csapatok között a viszony igen jó. A király hangsúlyozta, hogy a német csapatok kifogástalan módon viselkednek.

Szalonikiben nem szálltak partra szövetséges csapatok. Hivatalosan megcáfolták azt a külföldi lapokban megjelent állítást, hogy a görög tenger északi részén levő Szaloniki kikötőben szövetséges csapatok szálltak volna partra. A cáfolat hangsúlyozza, hogy a görög kikötők és vasutak nem állanak angol ellenőrzés alatt.

Olaszország és Oroszország között rendszeressé vált a diplomáciai kapcsolat. Az olasz és az orosz követek kölcsönösen megérkeztek állomás helyeikre. Ezzel Olaszország és Szovjet-országnak között helyreállott a diplomáciai kapcsolat.

Aknákkal zárták körül Olaszországot. Olaszország partvidékét köröskörül aknazárral látták el. Az intézkedés következtében az olasz kereskedelmi hajózás teljesen megállott.

Olasz és spanyol tisztek látogatása a német arcvonalon. A német fővárosba olasz és spanyol katonatisztek érkeztek. A tiszteket a német főparancsnokság hívta meg, hogy látogassák meg a nyugati arcvonalat.

Az amerikai ujságok állást foglalnak a beavatkozás ellen. Az Észak-amerikai Egyesült Államok egyik legnagyobb ujságja cikkben foglalkozik az európai háború eseményeivel. Rendkívül érdekes a cikk következő megállapítása:

— Tartsuk távol magunkat a háború borzalmas következményeitől. Az európai csatateret nem az amerikai katonáknak való.

Az amerikai szenátus elutasította a háboruba való beavatkozásról szóló javaslatot. Az Észak-amerikai Egyesült Államok szenátusának külügyi bizottsága elutasította egy szenátornak azt a javaslatát, hogy az Egyesült Államok ténylegesen lépjen be a háboruba és nyújtson katonai segítséget a nyugati szövetségeseknek.

Norvégiában megindult a békés, ipari munka. A németek a norvég foglyokat szabadon bocsájtották. Ezáltal lehetővé vált, hogy Norvégiában rendes mederbe térjen vissza a gazdasági élet. A norvég gyárak újból megkezdték működésüket.

Német hadifoglyok sorsa. A német ujságokban cikkek jelentek meg, hogy a francia hadifogságba került német hadifoglyokkal rosszul bánnak. A francia kormány kijelentette, hogy súlyt helyez a francia nemzet becsületére és ezért kölcsönösségi alapon kész arra, hogy a hadifoglyok helyzetét idegen hatalom vizsgálja felül.

Négyszázéves a jezsuita rend. 1540 szeptember 27-én hagyta jóvá III. Pál pápa a jezsuita rend alapszabálytervezetét. A négyszázéves évfordulót a katolikus egyház nagy fényvel fogja megünnepelni.

Méhészek!

Salakmentes viaszt átdolgozok 25% levonással, vagy 40 lei rafizetés ellenében, bármilyen méretben. Csomagolás díjtalan.

Tóth István Cluj-Kolozsvár, C. Regele Carol, II. 41-74

MIREK

Az egész országban és külföldön is megünnepelték **Őfelsége trónralépésének évfordulóját**. Junius hónap 8-án volt tizéves évfordulója, hogy II. Károly király **Őfelsége** trónra lépett. Bár **Őfelsége** kifejezte azt az óhaját, hogy a nehéz időkre való tekintettel nem kíván nagy ünnepeket rendeztetni, mégis az egész országban megünnepelték a nevezetes évfordulót. A junius 8-iki nemzeti ünnepet a külföldön élő románok is megünnepelték. Angliában, Svédországban, Jugoszláviában, Egyiptomban és több más országban istentiszteleteket és ünnepeket tartottak az évforduló alkalmából. A külföldi újságok részletesen foglalkoznak a nevezetes évforduló jelentőségével.

Őfelsége vállalta egy kolozsvári munkás gyermekének keresztapaságát. Aikler András kolozsvári munkás 14-ik gyermekének II. Károly király **Őfelsége** vállalta el keresztapaságát. A keresztelési szertartáson **Őfelségét** Tataru, királyi helytartó képviselte. A keresztelési szertartás szép ünnepség keretében folyt le.

Bukaresti hónap. Junius 5-től junius 30-ig a főváros vezetősége ugynevezett bukaresti hónapot rendez. Ez idő alatt kiállítások, hasznos előadások és látványosságok fogják szórakoztatni a Bukarestbe utazó közönséget. A vasut ezalatt az idő alatt 50 százalékos, tehát fél kedvezményt biztosít az utasoknak. A kiállítást **Őfelsége** II. Károly király nyitotta meg.

Változatlan marad Románia külpolitikája! Lapunk előző számában közöltük, hogy Gafencu külügyminiszter helyét Gigurtu miniszter vette át. A Rador Távirati Iroda a külügyminiszter személyének változásával kapcsolatban közli, hogy Gafencu lemondásának semmi kihatása sincs a román kormány külpolitikájára. Románia külpolitikájának vonala továbbra is változatlanul marad az, ami eddig volt. Tekintettel arra, hogy Gigurtu miniszter eddig munka és közlekedésügyi miniszter volt, az ő helyét is be kellett tölteni. Helyére Macovei mérnököt, az államvasut vezérigazgatóját nevezték ki munka és közlekedésügyi miniszternek.

Székely falut építenek a budapesti Margitszigeten.

Közöltük már olvasóinkkal, hogy **Gyallay Domokos Külön nóta** című székely színjátékát a budapesti Nemzeti Színház előadja a Margitsziget szabadtéri színpadán. Az előadás előkészületei serényen folynak. Amint olvassuk, a cselekmény hűségének kifejezésére székely falut építenek föl a szigeten. A székely táncot ötven pár fogja járni, a darab szerepeit a legkitünőbb művészek játsszák. A darab előadásai junius 24-én kezdődnek. Az utolsó próbák ellenőrzésére **Gyallay Domokos** főszerkesztőnk Budapestre utazott.

Nagy árvizek az Ókirályságban. A juniusi esőzések következtében a folyóvizek megáradtak és alsófolyásuk vidékén nagy károkat okoztak. A Duna, az Olt és a Szeret óriási területeket öntöttek el. A hatóságok megtettek minden intézkedést, hogy az árvízveszedelem pusztításait megakadályozzák. A nagyméretű árvíznek halálos áldozatai is vannak. Husz év óta nem volt ezeknek a folyóknak a vidékén ilyen óriási áradás.

Rendezték a tisztviselők fizetését. Radu Portocale miniszter a bucurestii rádió nyilvánosságon át bejelentette, hogy II. Károly király **Őfelsége** dicsőséges uralkodásának 10-ik évfordulóján uralkodói ajándékot ad a köztisztviselőknek. A tisztviselők eddig 773 fizetési osztályba voltak beosztva. A jövőben az összes tisztviselők 38 osztályba, a segédhivatalnokok pedig további 14 osztályba fognak tartozni. A tisztviselők fizetésének rendezése egyébként fizetésemelést fog jelenteni. Ez különösen az alacsonyabb fizetési osztályokban lesz igen tekintélyes.

Kegyelmi rendelet jelent meg Őfelsége trónralépésének évfordulóján. II. Károly király **Őfelsége** trónralépésének évfordulója alkalmával kegyelmi rendelet jelent meg. A rendelet mind a pénzbüntetéseknél, mind a szabadságvesztésre szóló büntetéseknél leszállításokat engedélyez.

Királyi vendégek a lóversenytéren. A banasai lóversenytéren megjelent **Őfelsége** II. Károly király és Mihály nagyvajda, hogy a versenyeket megtekintsék. A lóverseny közönsége az Uralkodót és a Trónörököszt lelkesen ünnepelte.

Pius pápa békenyilatkozata. XII.

Pius pápa a biborosok tanácsában beszédet mondott. Hangoztatta, hogy a tartós békét csak a becsületesség és igazságosság elveinek megtartásával lehet biztosítani. A Szentatya hangoztatta, hogy a jogi elveket mind nagyobb mértékben helyettesíti az erőszak. A polgári lakosság a legnagyobb mértékben veszélyben van. A pápa beszédét a hadviselő államokhoz intézett szóval fejezte be. Kérte őket, hogy tartsák szem előtt a polgári lakosság élet- és vagyonbiztonságát.

A föld szerelmese. Nagyérdemű, nevezetes ember volt Székelykeresztúron Pap Mózes, az unitárius főgimnázium nyugalmazott igazgatója. Lelkes, kitartó munkássága révén az algimnázium nyolcosztályos főgimnáziummá fejlődött, szép, új épületbe költözött s kiváló tanári kar vezetése alatt a székely nép művelődésének meleg otthona lett. Pap Mózes nevelői és tudományos munkálkodása idején sem tudott elszakadni a földtől. Tordátfalván levő nagy gyümölcsös kertjét és százötvenholdas birtokát személyes kezelésben igyekezett művelni. A tekintélyes ingatlanok az uralom-változás után a gazdasági válságok hatása alatt nem váltották be a hozzájuk fűzött várakozásokat s lassanként kicsusztak a gimnáziumi igazgató kezéből. Pap Mózes azonban a nagy veszteségek ellenére is megmaradt a föld szerelmeseinek s gazdálkodó szenvedélyét bérelt birtokon igyekezett kielégíteni. Nyugalomba vonulása után lázas igyekezettel dolgozott kis gazdaságában s egészségét is kockára tette a túlzott szorgalomban. Így szerezte betegségét, amely a múlt napokban 75 éves korában kioltotta nemes munkálkodásban töltött életét. Pap Mózes példaképe volt a székely embernek, akit a lélek magas szárnyalása sem tud elválasztani az ősi rögötől.

Szeplős, foltos, kiütéses, pattanásos, ráncos, mitteszeres arcbőr bársonysima, tiszta, üde, rózsás, tetszetős, vonzó, s szép lesz a **Génius** arckrém használatától. Egy tégely estéli vagy nappali arckrém 50 Lei. **Génius** puder 45 Lei. **Génius** szappan 25 Lei. Készíti és postán szétküldi utánvétellel **Földes gyógyszerár Adarad**. Levelezőlapra megrendelhető.

Királyi szavak:

Az egész ország jövője gyermekeinkre támaszkodik. Tehát nevelésükre és lelki gondozásukra kell minden gondolatunkat és erőfeszítésünket összpontosítanunk!

Márton Aron püspök székelyföldi bérmaúton van. Márton Aron az erdélyi római katolikus egyházmegye püspöke a Székelyföld keleti részében bérmaúton van. Csikmegyében a püspök több napot töltött.

A német ujságok rokonszenves hangon írnak az új külügyminiszterről. A német külügyminisztérium lapja részletesen foglalkozik Gigurtu külügyminiszter személyével. Az ujság megállapítja, hogy Gigurta a gazdasági életet kitűnően ismeri és kiválóan megérti az adott politikai körben keletkező helyzeteket.

Újra megállapították az arany árát. A Nemzeti Bank a kormánnyal egyetértésben az arany árának újról való megállapításának kérdésével foglalkozott. A fontos kérdést a kormány törvényrendelettel szabályozta. Az arany árát kilogrammonként egy lej háján 300 ezer lejben állapították meg.

Nagy kárt okoztak az esőzések. A június eleji esőzések sok helyen okoztak árvizeket és csaknem az ország egész területén igen sokat ártottak a vetéseknek. A hegyvidéken egyidejűleg hideg is volt és így a növényzet fejlődése megakadt. Sok helyen a kukorica megsárgult. A növényzet fejlődésében történt fennakadást kedvező és meleg nyár még helyrehozhatja.

Halálos gyermekszerencsétlenség. Szász Józsefné, magyarói lakos a Maros mellett elterülő kukorica földjére ment kapálni. Hároméves kislánya a Maros partjára ült és lábát a vízbe lógatva lubickolt. A partnak az a darabja, amin a gyermek ült, beszakadt és a megáradt Maros a gyermeket magával ragadta. A gyermek holttestét nem sikerült megtalálni. (Előfizetők, aki a szomorú hírt beküldötte, közli levelében, hogy a Magyar Nép „Vigyázz magadra” rovata pótolhatatlanul hasznos feladatot tölt be, mert sok bajtól óvja meg a Magyar Nép olvasóit.)

Nyíró József a nép szellemi táplálásáért.

Ezelőtt tíz-tizenkét esztendővel kísérletet tettünk, hogy népünk számára értékesebb olvasnivalókat juttassunk, mint a rémhistoriák és egészségtelen szellemi történetek (Szivek harca stb.), amelyekkel a lelkiismeretlen kiadók elárasztották a falvakat. Célunk szolgálatában két regény jelent meg, mind a kettőt Gyallay Domokos főszerkesztő írta. Ezeknek címei: *Nagy tűz árnyékában*, *Genovéva*. Mind a két könyv nagy érdeklődést keltett és sokszoros példányszámban fogyott el. A kísérlet tehát bevált, de a folytatás mégis elmaradt. Ennek főoka a bekövetkezett gazdasági válság volt, de az is közrejátszott, hogy nehéz volt olyan munkát találni, ami a célnak megfelelt volna. Kiváló nagy íróink műveinek kiadását ugyanis megakadályozta a pesti kiadók üzleti érdeke. Nagy örömeinkre szolgál, hogy ezt a nagy és nemes feladatot most kitűnő írónk, Nyíró József magáévá tette és a megvalósítást már meg is kezdte. Füzetes sorozatban ugyanis kiadja híres művét, az *Uz Bencét*. A füzetek 4 lejes árban a lapelárusító helyeken szerezhetők be. A jó alkalmat olvasni szerető előfizetőink figyelmébe ajánljuk.

Kártérítést kapott az EMKE kisajátított birtokáért. Az EMKE agrárgyógyi földműves iskolájának ingatlanait még a kisajátítási eljárás alatt szétosztották. Az EMKE az ármegállapítás ellen fellebbezéssel élt. A hosszú ideig tartó pereskedés most véget ért. A Semmitószék négymillió lej kártalanítási összeget állapított meg.

A közjegyzői intézmény sorsa. A közjegyzői intézmény megszüntetésének kérdése több év óta szönyegen van. Egyelőre a vita, ami az intézmény fenntartásának, illetőleg megszüntetésének kérdése körül folyik, elméleti jelentőségű. A hozzászólók egy része ajánlja, hogy a közjegyzői intézményt Erdélyben is meg kell szüntetni, egy másik párt pedig ajánlja, hogy az Ókirályságba is be kell vezetni.

RÖVID HIREK

Nagy tűzvész volt Besszarábiában. A Dnyeszter partján levő Otasi községben tűz ütött ki. A tűz 100 házat pusztított el.

Megkezdődött az egylejesek becsesrelése. Közöltük, hogy a nikkelből készült egylejeseket be fogják cserélni. Az egylejesek becsesrelése megkezdődött. Az adóhivatalok korlátlan mennyiségben fogadnak el adófizetés alkalmával régi egylejeseket.

Haláleset fadöntés közben. A gyergyói havasokban, fadöntés közben, Csiki Aron salamási fiu halálos szerencsétlenség áldozata lett. Egy fa leütötte.

Újabb árvizek Magyarországon. A Duna és a Tisza áradása Magyarországon megint nagy területet öntött el. A magyar mezőgazdasági termésnek idén az árvizek óriási károkat okoztak.

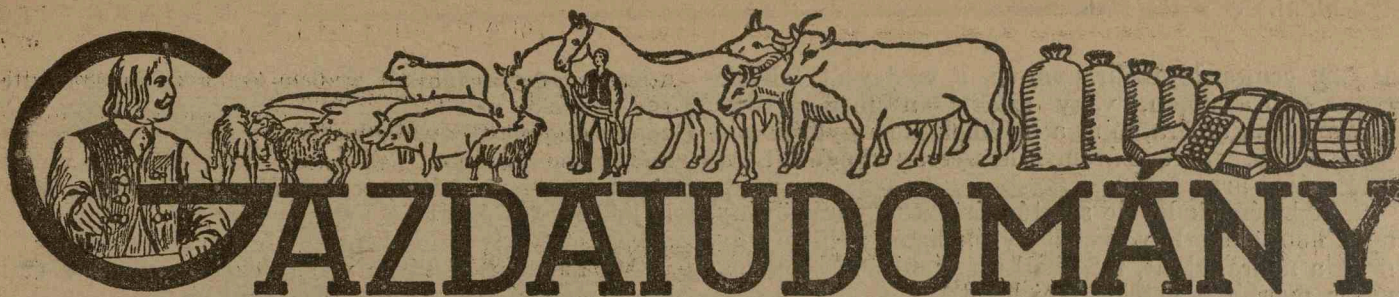
Köblös Endre lett zilahi református lelkész. A zilahi református lelkész állás kérdése nyugvópontra jutott. Az egyházköztség úgy határozott, hogy az állásra egyhangulag Köblös Endre, szilágysomlyói református lelkészt hívja meg.

Féljeggyel lehet a Gyilkostóhoz utazni! A Gyilkostó vasuti állomása Gyergyószentmiklós. A gyönyörű kiránduló hely idén megkapta az 50 százalékos vasuti kedvezményt. Azzal a jeggyel, amivel az utas Gyergyószentmiklósról utazik, az előírt formások teljesítése után visszautazhatik a kiindulási pályaudvarra.

Árvízveszedelem Lugoson. Lugoson és környékén az állandó esőzések miatt árvízveszedelem volt. Különösen az utak és a vetések szenvedtek sokat az árviztől.

Halálra sujtott a villám két biharmegyei asszonyt. Hegyközpáji, biharmegyei község felett vihar vonult el. A villám Tóth Imréné halálra sujtotta. Mezópáji, biharmegyei községben, Berea Susanát sujtotta halálra a villám.

Nagy károkat okozott az esőzés a Székelyföldön. A június eleji esőzések nagy károkat okoztak a Székelyföldön. Csikmegyében a Maros és Ott áradása sokhelyen áradt ki a szántóföldekre és kaszálókra.

Jó tanácsok gyógynövénygyűjtők részére.

Elérkezett a székfűvirág gyűjtésének az ideje. Ilyenkor a szikes talajokat tartalmazó határok telve vannak gyermekekkel, asszonyokkal és más, munkára nem való emberekkel, akik nagy kosarakban gyűjtik össze a határról a székfűvirágot és hazavive vagy átadják a szárítóberendezéssel rendelkezőknek, vagy pedig padlásokon papíron vékonyan elterítve szárítják ezt az Isten adományát. Ilyenkor a tavalyi termésből már semmi és az ideiből még semmi eladni valója nincsen a gazdának, teljesen pénztelenül áll, pedig az adó első negyedévi részletéért már kétszer doboltak s tudja, hogy harmadszorra már személyesen teszi tiszteletét a perceptor úr, annak pedig pénz kell, vagy viszi a párnát.

Milyen boldog érzése lehet annak a szülőnek, amelyik elé oda áll a kis 10 éves leányka és sugárzó arccal mondja: — Édes szülém, ne busúljon, van nekem elég pénzem, hiszen a héten a két kis testvéremmel iskola után 300 lejt kerestünk meg székfűvirágból, vagy valamelyik más, a környéken található gyógynövényből.

A kézzel szedett, csak fejet tartalmazó székfűvirágot a gyermekeknek 3 lejt lehet fizetni kilónként. $6\frac{1}{2}$ kilóból lesz egy kiló száraz áru, amiért 35—40 lejt lehet kapni. A fésűvel szedett másodosztályú árut ki kell rostálni, hogy a por és az aprószemű fej hulljon ki belőle. A hosszabb száru székfűért csak 20—25 lejt adnak.

A korai hársfa is virágzásnak indult már. Ebből is szép keresetet lehet biztosítani. A murva levéllel együtt leszedett korai, vagy kőhársvirágot nyersen a gyermekeknek 5 lejt lehet fizetni, mert $3\frac{1}{2}$ kilóból lesz egy kiló száraz áru, amit a Szakosztályunk 40 lejért vált be. A késő ezüst hárs már kevesebbet ér, mint a kőhárs, csak 25 lejt, a gyermekek ezért csak 4 lejt kapnak; de viszont ezt sokkal szaporább szedni. A gyermekeket ki kell oktatni, hogy vigyázzanak a hársfákra, azokat ne tördeljék, mert akkor jövőre nem lesz miről szedni virágot. Csak az egészen vékony, ujjnyivastagságú ágakat szabad levágni, lehetőleg hernyózó ollóval és arról kell leszedni a virágot. Az ilyen fa jövőre éppen úgy fog teremni, mert az enyhe metszést nem sinyli meg.

Mivel a korai hársfavirág értékesebb, azt okvetlenül külön kell kezelni és eladni, a későit pedig megint külön, mert ha vegyítve van, akkor csak az alacsonyabb árat fizethetjük érte.

A pipacs- és búzavirág szírom szedése már nem olyan jövedelmező, azért más hiányában érdemes vele foglalkozni, de be kell tartani az utasítást, amit 10 lejes bélyeg ellenében bárkinek azonnal megküldök.

Nedvesebb rétekekkel bíró községek határa tele van őszikikircsel, amelynek magja szintén nagyon értékes gyógynövény. A kikirics mérges növény, amelyet a réteken a szénával együtt kaszálnak le és takarítanak be. Sokszor okoz a szarvasmarhák között

mérgezést. Már csak ezen mérgező hatása miatt is kell szedni a takarmány közül és össze kell gyűjteni a gumókat, meg kell szárítani, majd kicsépelve, a magot ki kell rostálni. A kikiricsmagot 35—40 lejjel veszi át a Szakosztály.

Az idén sok körisbogárra lehet számítani. Abból is tekintélyes összeget tud összekopácsolni a szorgalmas gyógynövénygyűjtő. A körisfákon és a borostán meg a fagyal bokrokon szeret tanyázni. Kora reggel lepedőket kell teríteni azok alá a fák alá, ahol tanyázik és le kell rázni róluk. A lepedőkről egy bádorgó edénybe, vagy egy ugorkás üvegbe kell önteni, majd egy kanálka benzint kell az üvegbe tölteni, amit azonnal lefedünk, mert a benzingőztől egy félóra alatt megdöglenek a bogarak. Ezután papírra vékonyan elterítve meg kell szárítani és papírral bélelt ládában kell tartani, mert vizet szív magába a levegőből és megpenészedik. A körisbogár nagyon mérges anyagot tartalmaz, éppen azért óvatosak legyennek a gyűjtők, nehogy a kisgyermek egyék belőle, mert meghalhat tőle. A bőrt is gyulladásba hozhatja, ezért kézzel ne dolgozzunk vele, egy darabocskát vékony deszkával forgassuk. 150 lejt is el lehet érni a szépen szárított és nem összetört bogárért.

Egy nagyon mérges gombára hívom fel kedves gyógynövénygyűjtő társaim figyelmét: az anyarozsra. Ez a gomba a rozskalászon terem, mint egy csúnya szemölcsös nő ki a rozsszem helyén. Egy-két centi hosszúságúra megnövő lilaszínű, hosszukás, kemény szem, belül lisztes és fehér. Ha sok ilyen anyarozs van a rozs között és azt nem szedik ki, réttentes betegséget tud előidézni. Elhalasztja az ujjak porogóit és hosszas és kínos betegség után az ilyen beteg rész leválik a kézről. Már csak ezért is okvetlenül ki kell válogatni a rozs közül, meg kell szárítani és jó áron el kell adni a Szakosztályunknak. 150 lejt fizetünk egy kilóért. Papírral bélelt ládában kell tartani, mert vizet szív magába és megpenészedik.

Rengéteg kőménymag pusztul el évről-évre a réteken, ezt is össze kell szedni, mert 25 leivel ezt is átvesszük.

Bükkös-vágásokban szekérszámra terem a nadragulya nevű mérges növény, amit nagyon keresnek, mert abból egy értékes gyógyszer, az atropint gyártják. Éppen ezért ott, ahol terem, nem szabad veszendőbe hagyni, hanem össze kell gyűjteni és pénzzé kell tenni. Csak a leveleket kell gyűjteni szár és termésbogyó nélkül. Padlásokon vékonyan el kell teríteni, pár napon át naponként meg kell forgatni, majd ha megszárad, nagy zsákokban kell raktározni, vagy nagy rakásokban összegyűjteni, amíg átvételre kerül a sor. A gyermekektől $1\frac{1}{2}$ lejért lehet átvenni a zöld leveleket, mert 8 kilóból lesz egy kiló száraz áru, amit 23—25 lejért veszünk át. Mérges növény lévén, vigyázni kell, nehogy összekeveredjen más, teának használandó növényvel.

Szeptembertől kezdve a gyökerét is gyűjteni kell, amit megmosva, a szárrészekről megtisztítva,

15—20 centis darabokra vágva, a vastagját felhasogatva kell a napon, vagy szárítóban megszáritani. Ugyanolyan az ára, mint a levélnek, de a gyökér gazdaságosabb, mert három kiló nyers szolgáltat egy kiló száraz árut.

A beléndek levele szintén értékes gyógynövény, amit nem szabad veszni hagyni, hanem éppen úgy, mint a nadragulyát, meg kell szárítani. A beléndeknek a magját is értékesíteni lehet.

Ha valaki nagyobb tétel (100 kilóig) szederlevelet vagy földieper levelet óhajt gyűjteni, az forduljon egy lapon hozzám, én megadom az utasításokat. 10 lej tudunk fizetni érte különként a legközelebbi vasuti állomáson, mivel az átvétel nagy kiadással jár, csak nagyban érdemes vele foglalkozni.

Meg kell még említenem a vadárvaska gyűjtését, mert abból is nagyobb megrendelésünk van. A

szép, virágos árvaskát gyökér- és sárga levél mentesen sarlóval kell szedni, onnan vágva, hogy csak zöld rész kerüljön a kosárba. Otthon a növényt mégegyszer kézbe kell venni és a fele kék virágu fejeket egészen kurta, legfennebb egy centis szárral le kell szedni és külön kell megszáritani, mert ezért a kék fejekért különként 130 lej tudunk adni.

A megmaradt sárga virágu egész növényt a padlason megszáritva 12 lejért vesszük át.

Ha valamelyik vidéken más, általam nem tárgyalt gyógynövény nagyban fordul elő és azzal valaki nagyban akar foglalkozni, úgy az illető levélben forduljon hozzám. Általában bárki, ha tanácsra szorul gyógynövény kérdésben, az válaszbélyeget mellékelve forduljon Bodor Kálmán gazdamérnök címre, Ulmeni, jud. Sălaj.

Bodor Kálmán.

A kedvező időjárás sokat javított a vetések állapotán.

A június eleji, meleg esők sokat vitottak a vetések állapotán. Legjobb helyen folyik a kukorica kaszálása.

Ingyenes méhészeti tanfolyam Kolozsvárt. Az E.M.E. tavaszi méhészeti tanfolyamát a folyó évben június 2-ától 17-re halasztotta el. A tanfolyamot ezuttal június 17—27-ike között tartja meg. A 10 napos tanfolyam teljesen ingyenes, csupán a beiratásért fizetendő 100 lej az Erdélyrészi Méhészegyesület pénztárába, Cluj, Str. Regală 16. szám. A részvételi szándék legalább 5 nappal a tanfolyam kezdete előtt bejelentendő. A tanfolyamon bárki részt vehet korralak tekintet nélkül. A 10 napos tanfolyam befejeztével a hallgatók vizsgáznak és a Szamos Tartomány 3620. számú engedélye alapján bizonyítványt kapnak.

Mit nevezünk pinceerjedésnek?

Ilyenkor a pincében levő bor sok esetben erjedésnek indul. Ez csak néha valódi utóerjedés, mert legtöbb esetben a hőmérséklet felmelegedésének a következménye. Amint a szabad ég alatt a hőmérséklet melegebbre fordul, tehát körülbelül úgy június hó folyamán a pincék is lassan felmelegsznek s a hordókban a bor megindul, az akonanyíláson át kifut, megzavarodik, pezseg, sőt habzik is a szénsavbuborékoktól. E jelenség egyszerű természettani törvények alapján jön létre. Télen, amikor a pince hideg, a bor térfogata kisebb lévén, a hordókba aránylag több fér, illetve a hidegben a bor összehúzódik. Az így jelentkező hiányt azután

a töltögetéskor pótoljuk. Már most a hidegben teletöltögetett hordóból a pince felmelegedésekor kiterjedő bor bizonyos mennyisége kifolyik egyszerűen azért, mert térfogata megnagyobbodván, nem fér a hordóban. Alacsony hőmérsékleten, a téli hideg idején, a bor gázelnyelő képessége is nagyobb, mint a melegebb hőmérsékleten. Amikor tehát a pince levegője hidegebb, a bor több szénsavat s levegőt nyel el, amit azután felmelegedve nem tud megtartani. A felmelegedéskor elszálló fölös levegő s gázbuborékok okozzák a bor ilyenkor észlelhető pezsgését, ami esetleg a bor üledékét is magával ragadja, felkavarja s így a bort zavarossá teszi. Mivel az egész jelenség csak néhány napig tart, s a mozgásba jött bor csakhamar megnyugszik, felesleges a bort emiatt kéneznit vagy átfejtetni, mert az lassanként magától ismét megtisztul s megnyugszik.

Átoltott gyümölcsfák kezelése.

Az átoltott és ifjított gyümölcsfák különösen az első évben a leggondosabb figyelmet és ápolást igénylik. Ha nem állunk résen, úgy vagy a vízajtások tömegei lepik el az átoltott fákat és valóságosan megfojtják a gyengén induló nemes oltott hajtásokat, vagy pedig, ha ezeket idejében kiirtottuk, az oltás hajtásai kaphatnak olyan erőre, hogy egy hónap alatt önsúlyuknál fogva vagy földig hajolnak, vagy lepattannak az első szellő megmozdítására. Résen kell állnunk és az aranyközéputat itt se hagyjuk el! Hagyjunk néhány szívóhajtást és táplálóhajtást a régi fán, de olyan helyen, ahol ezt a szerepüket valóban be tudják tölteni (közel az oltásokhoz), de csak olyan meny-

nyiségben, hogy kárára ne legyenek az új hajtásoknak. Ezeket se hagyjuk nőni az égig, hanem idejében csipjük vissza. Igen előnyös, ha számos másodrendű hajtás is alaposan megerősödik.

Nyilvánossági jogot nyert a Clujbrud-i Református Gazdasági Iskola.

Régi fájó sebet orvosolta a romániai gazdasági életnek a Földművelésügyi és Uradalmi Minisztérium az elmúlt héten, amikor 6481. számú miniszteri határozat alapján nyilvánossági jogot adományozott a Csombordi Gazdasági Iskolának is. Ezzel mind a négy magyar tannyelvű gazdasági iskola megkapta az öt megillető helyét Románia gazdasági életében. A négy közül külön jelentőség-

Ahány sertése van, annyiszor 1000 leit takarít meg, ha malacait 6 hónapos korig a 75% emészthető fehérjét tartalmazó

Vérlistünkkel

neveli és hizóit a csupa tápdús növényi anyagból álló

Erőtakarmanyliszt

keverékünkkel hizlalja.

Ajánljuk továbbá Románia egyik legprimább 91.6%-os

Szénsavas mesztét

olcsó áron. — Egy próba elegendő, hogy meggyőződjön takarmanylisztjeink olcsóságáról és kiválóságáról. — Megrendelhető:

„UNIVERSAL“

Allati Takarmanyliszt készítő-telepen. ARAD, Str. T. Vladimirescu Nr. 17-19. Kívánságra prospektust árajánlattal azonnal küldünk. — Keresünk az ország minden járásszékhelyére agilis körzetképviselőket.

gel bir a csombordi, mely a Bethlen Kollégium keretében működik és ahol képesített szakember tanítja a gyümölcsészeti, konyhakertészeti és szőlészeti ismereteket. Gazdaközönségünk kezdettől fogva felfogta ez ismeretek horderejét és évenként olyan számban küldi az iskolába fiait, hogy a folyamodók felvétele tulajdonképpen mindig csak részben lehetséges. Felvételi kérések beadása már is megindult s ezért ezúton hívjuk fel az érdeklődők szíves figyelmét arra, hogy iparkodjanak okmányokkal kellőképpen felszerelt kéréseiket mielőbb beadni.

A szükséges okmányok a következők: 1. szabályszerűen felbélyegzett (9+2), magyar nyelvű kérés, 2. állami anyakönyvi kivonat, 3. állampolgársági bizonyítvány, 4. iskolai bizonyítvány legalább 4 elemi osztályról (magasabb végzettségek előnyben részesülnek), 5. községi vagyoni és erkölcsi bizonyítvány arról, hogy a folyamodónak vagy szüleinek legalább 2 kat. hold szántóföldjük van és hogy a folyamodó, valamint szülei büntetlen előéletűek, 6. orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó egészséges és munkaképes, 7. szülői nyilatkozat arról, hogy a szülők az iskolai szabályzat rendelkezéseinek eleget tesznek.

Az iskolában intézeti fogkezelés és fchérneműmosás is van.

Bővebb felvilágosítást készséggel ad a Gazdasági Iskola Igazgatósága Alud, Colegiul Bethlen.

Ahol még kézzel mossák ki az aranyat. Van földünknek egy pontja, ahol a föld még olyan gazdag az aranyban, hogy nem kell sem bányászni, sem pedig drága gépeket állítani. Elég, ha csak pár kulit nekiállítanak az aranyhordó pataknak s máris bőven szűrnek ki a sáraranyat. Erről a formózai új aranyföldről ad eredeti képes riportokban érdekes beszámolót Tolnai Világlapja legfrissebb száma. Kiemeljük még ebből a számból a kitűnő áttekinthető hadi térképet, amely a háboru új eseményeit mutatja be közérthetően s ezenfelül külön háborus lexikont is közöl a lap a legújabb eseményekről és színhelyekről.

Románia külkereskedelmi forgalmában Németország vezet.

A Románia külkereskedelméről szóló hivatalos kimutatás szerint Románia külkereskedelmi forgalmának legnagyobb része Németország felé irányul.

Betiltották a zsir- és olaj kivitelét.

Tekintettel arra, hogy a zsir és növényi olajkészletek az országban nagyon megfogyatkoztak, a kormány a növényi olajok és állati zsiradékok kivitelét megtiltotta.

Hűtőládák romlandó áruk számára.

A vasut vezérigazgatósága teljesen díjmentesen hűtőládákat bocsájt a szállító közönség részére. Ezekben a ládáknak vaját, halat, busféléket lehet a romlás veszélye nélkül szállítani.

Nem fog drágulni a petróleum és a cukor!

A petróleummal és cukorral kapcsolatban hír kelt szárnyra, hogy árukat emelni fogják. A hírek alaptalanok. A romániai petróleumipar teljes üzemben van és annyi tartalék anyaggal rendelkezik, az ország, hogy hosszú ideig biztosítva van az ország petróleummal való ellátása.

A cukor tekintetében is felesleges aggodalmaskodni. Még ha gyengén is sikerülne a cukorrépa termése, annyi tartalék van, hogy Románia jövővi cukorellátása teljesen biztosítva van.

Harmine napig nem szabad kukoricát külföldre szállítani!

A nemzetgazdasági miniszter 30 napi időtartamra betiltotta a kukorica kivitelét. Ezalatt az idő alatt pontosan meg fogják állapítani a rendelkezésre álló készleteket. Számításokat tesznek továbbá arra, hogy az idei évben milyen kukorica-termést lehet várni. A nyert adatok figyelembe vételével fog azután a kormány afelett dönteni, hogy milyen mértékben engedélyezi a jövőben a kukorica kivitelét.

Élettelenség a gabonapiacon.

Olaszországnak a háboruba való beavatkozása bizonytalanságot idézett elő a gabonapiacon. A kereskedők sokhelyen teljesen beszüntették a vásárlásokat. Valószínű, hogy a helyzet csak néhány napig fog tartani és megint megindul a piacon a rendes forgalom.

A ricinusmag készleteket az államnak kell felajánlani.

A hivatalos lapban közölt rendelet szerint a Romániában bárhol található ricinusmag készleteket a hadsereg részére kell felajánlani. A megvételt a légügyi minisztérium észközli. Akik ricinusmag felett rendelkeznek, be kell, hogy jelentsék az illetékes katonai parancsnokságnak.

Augusztus elséjéig kedvezményes díjtétel mellett lehet tűzifát szállítani.

A vasut igazgatósága a kormány intézkedése következtében a tűzifa kedvezményes szállítási díját augusztus hónap 15-ig meghosszabbította. Az intézkedés a lakosság fával való ellátását akarja megkönnyíteni.

Az élelmiszer kereskedők záróráját tizenötperccel meghosszabbították.

A munkaügyi minisztérium megengedte, hogy az élelmiszer árusítással foglalkozó kereskedések délben és este a zárórán túl még tizenöt percig nyitva tarthassanak.

Németország csak sertést visz ki Romániából.

A bánati állatpiacon nagy változást okozott, hogy Németország nem vásárol többé szarvasmarhát Romániában. Németország a jövőben csak disznót vesz át. Franciaországba a bánati állatkereskedők az olaszok hadbalépéséig nagyon sok vágott marhát szállítottak.

Drágult a megélhetés.

A bukaresti árutözsde hivatalos jelentése szerint Romániában a múlt év elejétől kezdve 30 százalékkal drágult az élet.

Nem szabad bányafát kivinni!

Minisztertanácsi napló rendelete következtében bányafát Romániából nem lehet külföldre szállítani.

Minden magyar jegyezze meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság!!

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átnadni

A franciák és olaszok ellentéte.

A Franciaországban pusztító háború az olasz beavatkozással minden jel szerint döntő fordulathoz érkezett. A német hadsereg borzalmas támadása egyre nagyobb erővel nyomul előre Franciaország területén. Most a franciáknak az olaszok ellen is védekezniük kell. Így helyzetük sokkal súlyosabb, mintha csak a német lenne az egyedüli ellenfél.

Ilyen körülmények között sokan felteszik a kérdést: miért nem követett el Franciaország mindent az olasz beavatkozás elhárítására? Mi is az oka tulajdonképpen annak, hogy Olaszország a franciák és angolok ellen avatkozott be a háborúba? Hiszen 1915-ben, az első világháború alkalmával az olaszok a franciák és angolok *mellett* küzdöttek. És akkor éppen Mussolini volt az, aki mint a szocialista párt főtitkára, beszédet mondott az olaszoknak a franciák mellett való beavatkozása érdekében. Hát hogyan jutott most idáig a dolog? Hogyan lett az egykori szövetségéből ellenfél?

A francia-olasz ellentétnek ide s tova már 60 éves története van. Akkor kezdődött, mikor ezelőtt 60 esztendővel a franciák megszállták Észak-Afrikában Tuniszt. Ez a terület Afrikának abban a részében fekszik, mely legközelebb van Olaszországhoz. Az olaszok szintén szerették volna megszerezni maguknak és már évek óta készülődtek erre. Azonban szándékukkal elkéstek, mert a franciák megelőzték őket. A franciák eme cselekedete óriási elkeseredést okozott Olaszországban. Pedig azelőtt már más okok is közrejátszottak az olaszok francia-ellenes hangulatának kialakulásában. Ezelőtt 80 évvel ugyanis a franciák segítettek az olaszokat abban, hogy Észak-Olaszországból kiűzzék az osztrákokat. De ezért cserébe az olaszoknak le kellett mondaniok Nizzáról és Savoyáról, melyek addig a olasz királyi család birtokához tartoztak. Ettől kezdve az olaszok keserűen gondoltak a jól megfizetett francia segítségre és titokban mindig azt remélték, hogy egykor e területeket valamilyen módon vissza tudják szerezni. Am ez az idő egyre késétt. Sőt, ime a franciák most azt a Tuniszt is megszállták, mely már a közelség révén is az olaszokat illette volna.

Tunisznak francia megszállása tehát még növelte az olaszok Franciaország elleni elkeseredését. De Olaszország egymagában semmit sem tehetett ez ellen. Ezért szövetségeseik után nézett. A Tunisz megszállását követő esztendőben szövetkezett Németországgal és Ausztria-Magyarországgal. Ez volt a hármasszövetség, mely egészen az első világháborúig tartott.

A világháború kitörése után egy évvel Olaszország kilépett a hármasszövetségből és az angol-francia vonalhoz csatlakozott. Meg akarta ugyanis szerezni magának azokat a területeket, amelyeken még olaszok éltek, de osztrák uralom alatt. Először tárgyalások útján próbálta e területeket megszerezni.

De mikor Ausztria visszautasította kéréseit, belépett a háborúba. Az angolok és franciák Londonban megígérték az olaszoknak Fiumét, az isztriai félszigetet és a dalmát tengerpartot, melyek ekkor Ausztriához tartoztak. Ezeken kívül Olaszországnak még bizonyos afrikai területeket is ígérték.

Amde mikor a világháború végetért, Olaszország nagyot csalódott. A békeszerződésekben ugyanis a nyugati hatalmak nem teljesítették egészen azokat az ígéreteket, melyeket annakidején Olaszországnak tettek. Az afrikai birtokokra az angolok és franciák tették rá a kezüket, a dalmát tengerpart pedig Jugoszláviáé lett. Sőt még Fiumét sem akarták az olaszoknak adni, hanem az elképzelés szerint szabad város lett volna. Ebbe azonban az olaszok már nem tudtak belenyugodni és ezért egy olasz szabadesapat Fiumét megrohanta és elfoglalta.

Franciaország és Anglia eljárása Olaszországot nagy felháborodással töltötte el. Ettől kezdve Mussolini vezetése alatt folyton készült arra, hogy afrikai igényeinek fegyveres erővel szerez érvényt. Új területre feltétlenül szüksége volt, mert a sűrű olasz lakosságot Olaszország egymaga nem tudta eltartani. Olaszország ugyanis sohasem volt túlságosan gazdag. A legfontosabb közszükségleti cikkekből nem tudott annyit termelni, amennyire szüksége volt. Ezért mindig más országokból kellett egy csomó árút bevinnie. Érthető tehát, ha Olaszország minden igyekezete gyarmatok szerzésére irányult. Apróbb gyarmatai ugyan voltak, de ezek ugyancsak nem bővelkedtek gazdagságban. Az egyetlen afrikai terület, melyre még európai hatalom nem tette rá a kezét — Abesszinia volt. Alapos előkészület után ezelőtt négy esztendővel Mussolini Olaszországa el is foglalta ezt az országot.

De Anglia és Franciaország mindent megtettek az olasz terv megakadályozására. Európa és más világ részek 52 államát gazdasági megtorló rendszabályokkal fordították Olaszország ellen. Mikor ez a terv nem sikerült, minden eszközzel akadályozták Abesszinia gazdasági kihasználását. Az összes útvonalak — szárazföldön és tengeren — Abessziniától Olaszorszáig, francia, vagy angol kézben vannak. Dzsibuti kikötője és vasutvonala francia, a Suez-csatorna angol és francia birtok. Ezek nélkül Abessziniát nem lehet megközelíteni. Az olaszok elsősorban ezeket a birtokokat akarják megszerezni s ezért léptek be a háborúba. Természetesen emellett még valószínűleg Tuniszt és más birtokokat is szeretnének.

Mulattató.

A fermészeti ölen.

*A dús búzaszálak, amint köztük ülök,
Lágyan simogatnak, szeretve ölelnek.
Abitattal düllök közéjük a földre,
Mint forrón szerető édes anyaföldbe
Gondtalan örömmel fekszik le a gyermek.*

*A patak tulpártján zöld lóhere táblák,
Zsenge kukoricák, kalászbányó árpa!
Feledem robotom, kinzó fáradságom,
Amint Istennek e dús áldását látom
S dalos kedvre hangol a nyár illat árja.*

*Nyugatról visszánéz a nap mosolyogva,
Fénylő sugarai, viszontlátást intnek.
Én is elindulok vidám dalolással,
Dalom egybe cseng a természet dalával
S közös zsolozsmával dicsérik az Istent...*

Ozdi Horváth István.

Juli néni.

Özv. Cifra Péterné, született Zimankós Julianna, élt hetvennégy évet, megállozott alázatosan a túlvilág tornácán. Abban a kis, egyszerű, feketefestő ruhában állt ott, amelyikben eltemették.

Szent Péter, a mennyország kulcsainak őrzője, Juli néniire pillantott. A nézésében nem volt semmi szigorú, inkább a jóság könnyes ellágyulása csillogott benne.

— Hát megjöttél, Juli?

Pedig két nagygazdag urat pocskondiázott le az imént. Rájuk húzta a vizes lepedőt, hogy hát csak az ideigvaló dolgokkal törődtek és a lelkiüdvük csak amolyan kismiska volt előttük. Juli néni megrezzent. Jaj Istenkém, ha ilyen nagygazdag cifra urak a külső sötétségre vettetnek, mi lesz az ő sorsa, szegény eselédnek!

— Itt volnék, szent Péter atyám! — felelte elhaló susogással.

Rátekintett alázatosan szent Péterre. A szent ember szeméből áradt felé a nagy, fényességes jóság. S a hangja olyan volt, mint májusi létániákon az orgonaszó:

— Megmérettél Juli, Istennek alázatos szolgálóleánya és igaznak találtattál.

Juli néni nem értette mindjárt a szavakat. Csak pillogott tintaszínü, szűk szemével nagyalázatosan.

— Mert sokat szenvedtél te földi bolyongásod alatt. És boldogok, akik sirnak, mert ők megvigasztaltatnak. Fiatal voltál még, virágzó szép asszony, mikor meghalt az urad. Úgy nevelted fel a gyermekeidet apátlanul. Még a Kiss Andrisék árván maradt porontyát is odavetted a magadéhoz, mert a gazdag atyafiainak nem kellett a kis ágrólszakadt. És nem tettél különbséget a véredtől valók, meg az idegen fattyu között.

Juli néni szava csipogva és vergődve rebbent fel, mint valami megriasztott bolond madár:

— Jaj, Péter atyám, mán hogysisne vettem volna oda azt a szegény porontyot. Hisz olyan kedves volt az istenadta.

— Fel van ám itt jegyezve minden — szólt újra szent Péter s a szava olyan volt, igen, olyan, mint a mély vizek zugása. — Még az is, hogy télviz idején befogadtál hajlékodbba egy esett, éhenkorász, kódogró macskát és az utolsó falatodat is megosztottad vele. Mert amit a legkisebbnek is teszték azokkal, amik az én Atyáméi, Atyámnak teszték azt.

Juli néni elővette kis csipkés keményített zseb-kendőjét és megtörölte szája szélét. Oldalról nézett kissé szipogva szent Péterre. Hogy ez a szent Péter még a Micura is emlékszik. Hát csak nagy ész van a koponyája mögött.

Szent Péter szava újra fellángolt. Távoli, lobogólombu erdők, amelyek tele vannak madáriütytel, zsolozsmáznak ilyen mámoros muzsikával a rózsaszín-gyapjas, hajnali felhők alatt:

— Egyik szép nagy fiadat, Ferit a szárazbetegség vitte el. Nem panaszkodtál, csak ráborultál hangtalanul a keresztjére. Pedig de áldott gyerek volt. Dehát az Urnak is a jók kellene. Másik derék fiad, Józsi, a háborúban halt meg. De te akkor sem zúgtál. Csak annyit mondtál: az Isten adta, az Isten elvette. Pedig a szived majd megszakadt.

Juli néni szeméből kiesett a könny s ahogy végigfolyt az arcán, olyan volt az, mintha hétszép-játéku, szivárványos gyöngy lett volna.

— Hát mán minek zugtam vóna. A mi urunk Jézus Krisztus többet szenvedett a keresztfán.

Szent Péter szavában mintha messzi aranypáras hegyek és pipaesos rétek sóhajtottak volna:

Megmaradt a rossz, Peti.

Juli néni, mint a fiátféltő fürjmadár, jajveszékelt fel:

— Nem rossz az, atyám. Csak egy kicsit keményebb, mint a többi volt. Elkapattam, nó.

Szent Péter két szeme megtelt mélységes szomorúsággal:

— Nem rossz. Csak addig hizelkedett, míg ráiratad azt a kis csip-csup ingatlanodat. Mondta pedig a jegyző, hogy gondold meg a dolgot. De te csak mentél a szived szava után. Oszt mikor megtörtént az átírás, nem volt helyed többé a házban.

Juli néni roskadt mellkasából újra felbugyborékkolt az erős zokogás:

— Hát aztán. Volt kinél meghuzodnom. Ott volt az árva, akit felneveltem.

— Fel is van jegyezve az égi nagy könyvbe. Valamint az is fel van írva, hogy mankón bicgettél már, de azért reggelente csak elbotorkáltál az Isten házába. Nem bántad te, ha esik, ha fuj. Te csak mentél Juli.

— Mán hogysisne mentem volna — rebbent meg Juli néni szempillája — mikor olyan szépségesen tudott a kántor harmonikálni fenn a karon. Már csak kimondom én, hogy ő nem hiába kapja a párbért. De a tiszteletes ur is érti a módját. Az Isten áldja meg azt a szépen fuvolázó arany száját!

Szent Péter szava most olyan felviharzó zengéssel muzsikált, mint a pásztormise nagykarácsony éjszakáján:

— Bizony mondom neked, Juli, el van már számodra készítve a fényességes hely a mennyek országában.

Özv. Ciffra Péterné, született Zimankós Julianna, élt hetvennégy súlyos esztendő, megrémült.

— Nem lehet az! Nem nékem való hely a, szent Péter atyám. Szegény esett cseléd vagyok én. Bűnös lélek...

Halott gyöngyházkék ujjai zavartan kezdték morzsolgatni a rózsafüzér faragott köveit. Erről a pereről álmódott, amíg élt. És most, hogy rácsapott e pere édessége, hihetetlennek tünt előtte.

— Bűnös lélek vagyok — akarta még mondani töredelmesen és makacs vergődéssel, de már nem volt ideje rá. A mennyország ajtaja kitárult hirtelen előtte s ő, mint aki megrészegszik a tavaszi mezők fényességétől, görnyedten, botladozva lépte át a küszöböt.

Ölbey Irén.

Kávégondok.

Nincs még hét esztendeje annak, hogy Amerika partjai közelében ezer és ezer zsákszámba öntötték a tengerbe a szemes kávékat a termelők és nagykereskedők, mert esett az ára. Mi szegény európai fogyasztók csodálkozva és bosszankodva olvastuk ezt az újságokból. Milyen jó lett volna, ha azokat a nagy kőkéseket jobb érzés vezette volna. Hiába, az emberi kapzsiság sokszor elragadtatja magát.

Bár nem táplál a kávé, sőt az orvosok néha károsnak mondják a szervezetre, mégis annyira megszoktuk, hogy alig tudunk lemondani róla. Különösen a kávé nénikék, meg bácsikáknak mondhatjuk, főtápláléka lett a tejeskávé. Kávé este, kávé reggel, néha még közben uzsonnára is. Beaprított kenyérrel, süteménnyel könnyen, rágás nélkül meg tudják enni. Semmi sem pótolja. Próbáljuk tejjel, az nem megy. Nincs íze, nincs aromája. Kísérleteznek teával. Az sem jó. Víz az és nem táplál. Valamit tenni kell. Nagymama kedvetlen, hiányzik a kávé. Az unoka válogat a tejben, nem ízlik neki sem.

Hogy is jöttek rá a kávé használatára? Biztos adatunk nincs rá. Egy mesét olvastam, amiből arra következtetünk, hogy a kávé arabiai eredetű. A mese így szól: „A X. században egy kolostor tevéi legelés közben kávéfában bővelkedő vidékre érve, igen mohón ették a kávétermést. Minek következtében vidámak levének és éjjel ugrándoztak szokásuk ellenére. Értésülvén erről a kolostor előjárósága, utána járt a dolognak s meggyőződött, hogy a hatás a kávébabnak tulajdonítható. Ekkor derviseken is próbát tettek kávészemekkel, vajjon felvidítják-e őket, amire bizony szükség volt, mert a dervisek gyakran elaludtak az éjszakai ájtatosság idején. A próba bevált s a kávé jövője ezzel biztosítva volt.“

A kávé arabul Cauwa-nak nevezik, ami annyit jelent, áloműző, éhségcsillapító. Csaknem minden nemzet innen vette át az elnevezést.

Volt idő, mikor tiltották, sőt büntették a kávé fogyasztását. Egy 1511-ből való feljegyzés szerint egy mekkai mecsetben néhány férfi kávé ivott, hogy az éjszakai ájtatosság alatt ne aludjanak el. A szultán helytartója értesülvén erről, nagyon megharagudott a fekete-lé ivóira, megbosszulásukra vizsgálatot indított. A nagytanács megállapította, hogy a kávénak olyanforma hatása van, mint a bornak. Mohamed tanítása tiltja a részegítő italok használatát. Tehát a feketelé ivók bűnösök. A szerencsétleneket megbotozták és szigorúan megtiltották a veszedelmes folyadék fogyasztását.

A kávé történetében a XVI. századból is van feljegyzés. Bár Mohamed törvénye tiltotta az élvezetét, mégis Konstantinápolyban nyíltak az első kávéházak. Két kávéházzal tesz említést a kávé-történet. Egyik a tudósok találkozási helye volt, ahol gőzölgő kávéivás közben megvitatták eszméiket. Erről nevezték el ezt a helyet a „Bölcsesség iskolájá“-nak. Másik kávéházban a csavargók tartozkodtak naponként. Idővel a két helyiség olyan népszerűségnek örvendett, hogy a mecsetek üresen maradtak. A papok szigorúan megtiltották a kávéivást, hivatkozva a Mohamed törvényére. Érdekes, a tilalom csak a férfiakra vonatkozott, a nők ihatták a kávékat, mert a Korán tanítása szerint ők úgy sem jutnak be soha a paradicsomba. Azonban a tilalom hiábavalónak bizonyult, mert a törököt a kávéról mai napig sem sikerült leszoktatni. A török érkező vendégét frissen főtt „törökkel“ kínálja. A török kávé főzését a közép-európai és nyugati népek is átvették.

Mi a törököktől ismertük meg a kávékat. Apafi Mihály erdélyi fejedelem volt a legelső magyar, aki kávékat ivott, amikor 1663. őszén a nagyvezérnél tiszteletgett. Hogy sohasem voltunk nagy kávéivók, bizonyítja az a körülmény, hogy a legelső magyar kávéház 1848-ban létesült, a „Pilvax“-kávéház, amely Petőfi, Jókai és társaik találkozási helye volt. Mai nap sem vagyunk nagy kávézók. Fekete kávékat ritkán, inkább mulatás közben, vagy kiadós ebéd, meg vacsora után iszunk, a csömör elűzése céljából.

Régebb a feketét cukor nélkül itták, mert a cukorgyártására később jöttek rá. Anélkül pedig nem lehetett valami izletes.

Arra a kérdésre, hogy hasznos-e a kávéfogyasztás, különböző vélemények vannak. Egy londoni újság múlt századból való száma azt írta egy gyarmati, 114 éves asszonyról, hogy olyan élénk mozgású volt, mint egy 65 éves. Az orvosok még 20—30 évet jósoltak neki, pedig minden nap 30—40 csésze kávékat fogyasztott el. Napoleonról az orvosok megállapították, hogy a kávé mértéktelen használata siettette halálát.

Egyiknek árt, másikat közönbösen hagyja. Nemcsak az orvosok állapították meg azonban, hogy legtöbb embernek káros, de magunkon is tapasztalhat-

juk. Főképen, ha szellemi munkát végző ember, hogy álmoságát elűzze és a kávéban lévő méregtől, a koffeintől magát munkára hangolja, több, esetleg erősebb feketét iszik, nemsokára szívdobogást érez. Munkájába csakhamar belefárad, kénytelen ablakot nyitani s megkezdett dolgát bizonyos időre megszakítani.

Háboru előtti időkben faluhelyen ritkaság számba ment a kávéfogyasztás. Nem is volt nagy baj. Az utobbi években azonban mindenütt napi szükségletté lett. Használ, vagy árt, azzal keveset törődünk. Megfesti, megizesíti a tejet. Megszoktuk, alig tudjuk nélkülözni. De ismét baj van. Megdrágult a kávé, nehezen jutunk hozzá. Gyarmati áru, a tengereken való szállítás most nehéz. Azért kerül egy kiló közepes minőségű 400 leibe. Most hiába szidjuk azokat a brazilai kereskedőket, akik 1933.-ban mintegy 16.000.000 zsák kávéét égették el és öntöttek a tengerbe, másfél milliárd aranyfrank értékben, (pénzünk szerint 9 milliárd L.) hogy miért követtek el ilyen könnyelműséget. Jobb lett volna azt Európába átengedni s talán valamivel olcsóbban jutnánk most hozzá. Ők is talán bánják, de már késő.

Megdrágult, mit lehet most csinálni? Mivel és hogyan pótolja annyi sok házi-asszony? Itt van az igazi kávégond. A világháboru alatt is kísérleteztek különféle dolgokkal. Legjobban bevált a pörkölt árpa. Talán megmaradhatnánk most is emellett. De annak magában igen kenyérháj íze van. Keverjük szójjával, mindjárt más lesz. Nagyobb hatás kedvéért tegyünk közébe kevés valódi kávé is. Így kétféle módon lehetne kávént önteni, ilyen kiegészítésekkel, hogy takarékosan jöjjünk ki, És pedig: 1. Egészen közönséges, de azért élvezhető folyadékot kapunk, ha $\frac{1}{3}$ rész árpa, $\frac{1}{3}$ rész szója és $\frac{1}{3}$ rész Frank, vagy más kávépótlékkal öntjük. 2. Jobb minőségű kávé összeállítása: $\frac{1}{4}$ rész valódi szemes kávé, $\frac{1}{4}$ rész árpa, $\frac{1}{4}$ rész szójabab, $\frac{1}{4}$ rész rendes kávépótlék.

Még ugy is tehetjük aromásabbá, ha az árpát a pörkölés végefelé cukorral, kristály cukorral meghintjük s még rövid ideig ugy is kavargatjuk. Ebben az esetben a kávé színe is tetszetősebb. Az árpát is, a szójababot is külön pörköljük. A szójabab kevés kéksavat tartalmaz, amit észrevehetünk gyöngén keserűs mandula-ízéről. Azonban ez oly kevés, hogy a szervezetre egyáltalában káros hatással nincs. Különben is pörkölés közben ennek nagy része elszáll. De hogy azt a kevés ízt is eltüntessük, épenugy, mint az árpát, a pörkölt szóját is, a pörkölés végefelé hintjük meg egy kanálnyi cukorporral s még keveset kavargassuk. A szója is szép, fényes, barna színű, kellemes aromát nyer. A cukor, lévén lúgos vegyi hatása, azt a parányi kéksavat is közönbösíti. A szóját pörkölés után, ha annyira hűlt, hogy örömlé lehet, tanácsos mindjárt leörölni, különben kissé megacélosodik, ha teljesen kihül.

Az így összeállított kávé nemcsak azért enyhíti a kávégondot, mert jóval olcsóbbá kerül, hanem azért is, mert benne kevés, vagy egyáltalában semmi olyan anyag nincs, ami a szervezetre káros, tehát gyermekeknek is nyugodtan adhatjuk. Sőt a szójabab nagy (35—44) % fehérje tartalmánál fogva táplál is.

Befejezésül még egy kis neveltséges feljegyzést mondok el a kávéhistoriából. Történt a dolog akkor, amikor még Európa államaiban a kávé ismeretlen volt. „Az angol királyné a francia királynénak egy font nyers kávé küldött ajándékba. Abban az időben ritkaság számba menő ajándék volt. A szakács a kávészemeket minden elképzelhető módon odakészítette, hogy megfőzze. Hiába főzte naphosszat, a különleges ennivaló csak nem lágylt. Végre így volt kénytelen a királyné elé vinni s azzal mentegőztött, hogy bizonyára nem olyan forró itt a víz, mint a kávé hazájában, az egyenlítő alatt.“

Ugylátszik, régebb is volt kávégond!

Kontz Lajos.

Apróságok - Adomák.

A paradicsom multja.

A paradicsom ma általánosan ismert élelmiszer cikk. Mint főzelék is értékes tápanyag, alig néhány évtizedes multa tekinthet vissza. Európában még ezelőtt százestendővel is csak kevés helyen termelték. Bár felhasználása nemrég óta szokásos, a növényt Európában nagyon régóta ismerik. Egyes külföldi szerzők szerint jóval korábban került Európába, mint akár a krumpli, vagy a dohány. Bauchin Gáspár már 1622-ben ismerteti egy művében, ahol mint mexikói disznóvényt írja le. Angliában 1570-ben vált ismertté, de ott is csak mint növénykülönlegesség érdekelte az embereket és nem tud-

ták, hogy fel lehet használni. Franciaországban is 1760 körül még mint disznóvény szerepel és csak 1785 táján kerül róla az első leírás, mely mint élvezhető főzelékfélé emliti. Az igazi jelentősége csak a francia forradalmi években kezd kibontakozni, amikor a marseillesi kertészekkel kerül Párisba, akik igen hamar népszerűvé tették. Ettől az időtől kezdve termesztése és felhasználása mind szélesebb körökben terjedt.

Mézbe temetett kereszties vitézek.

Egy sziriai várom pincéjében kőkoporsókat találtak. A kőkoporsókban mézbe ágyazott holttestek voltak. A kutatók megállapították, hogy a koporsókban kereszties vitézek fek-

szenek és hogy porlandó testük ne pusztuljon el, mézzel balzsamozták be őket. A méz a holttesteken vastag rétegben kikristályosodott és megőrizte a holttesteket több évszázadon át.

Rövid házasság.

A házaspár bíró előtt akarja a házassági kapcsolatot megszüntetni. A bíró így szól az asszonyhoz:

— Szóval addig élt jól a férjével, amíg az meg nem ütötte magát.

— Igen, bíró úr, — feleli az asszony.

— És mikor ütötte meg először? — kérdezi a bíró.

— Az esküvőről hazamenet, — feleli az asszony.

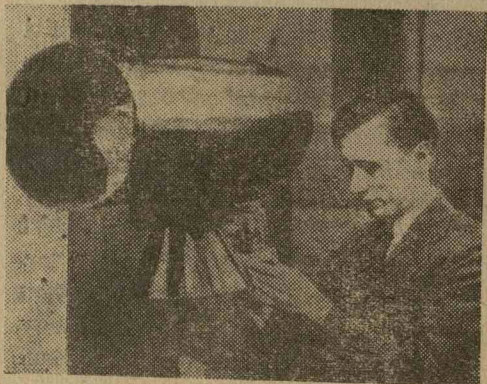
Az ejtőernyős vadászok nehéz szolgálata

A mostani szörnyű háboruban sok olyan hadi eszköz és hadi fogás érvényesül, amik a világháborúban még ismeretlenek voltak. Az ejtőernyő alkalmazása a mostani háború során nemcsak nagy meglepődést keltett, de mind hatékonyabb módon szől be a hadműveletekbe. A németek ezen a téren is a legtöbbszörre vitték. Sok ejtőernyős vadászt képeztek ki, akik az ellenség hátában nagyon fontos feladatokat végeztek el, hidakat robbantanak, vasútakat rongálnak meg, kémiszolgálatokat végeznek. Az eddigi sikerekben minden esetre hatalmas részük van.

Az ejtőernyős vadásznak a legnagyobb vitézséget kell tanúsítania, legtöbbnyire életét is föl kell áldoznia a hadsereg sikeréért. A hadviselő államok ma már külön kiképzett katonákkal figyelik a veszélyeztetett terepet és a leszálló ejtőernyősöket már a levegőben tűz alá fogják. Képünk ilyen jelenetet ábrázol. Lesben álló angol katonák tüzelnek a leszálló ejtőernyős német vadászokra.

Háború a szunyogok ellen.

A szunyog kellemetlen vérszívó rovar és a váltóláz betegségét is terjeszti. Ezért minden eszközzel pusztítják. Képünkön egy svájci feltaláló készülete látható. A hengerben egy villanylámpa ég és a fény odavonzza a szunyogokat.

A hengerben mérges gázok vannak s ezek megölik a szunyogokat.

Csoportkép a Hangya közgyűléséről.

A Hangya Szövetkezet közgyűléséről jövő számunkban híradást közlünk. Képünkön bemutatjuk a gyűlés résztvevőinek csoportját a Hangya Szövetkezet főépülete előtt.

A német repülőök pusztítása.

A német hadsereg nagy franciaországi győzelméről lapunk más helyén számoltunk be. A németek különösen páncélos hadosztályokkal és repülőikkel viszták ki a nagy győzelmet. Az újszerű harci eszközök és módszerek fényes győzelmet hoztak a németeknek. Képünkön egy repülő bombák által elpusztított francia menetoszlopot mutatunk be.

TANÁCSADÓ!

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorúlnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

A. F. A bárányokat általában 8 héttig szokták szoptatni és 8 hét után elválasztják őket. Ha azonban tenyésztésre akarja használni a bárányokat, helyesebb, ha 12 hétig szoptatja.

F. J. Olthéviz. Csodálkozunk, hogy kérdésével nem fordult közvetlenül Gáspár István műkertészethez, onnan ugyanis egészen biztosan tudtak volna Önnek felvilágosítást adni arról, hogy miképpen védekezzék kertjében a csigák kártétele ellen. A csigák ellen legbiztosabban bevált szer az égett mészpor. Ebbe a csigák belemásznak és elpusztulnak. Ujabban kísérleteket folytattak a fűrészpórral is. Erről lapunk egyik legközelebbi

számának „Tanuld meg!” rovatában fogunk megemlékezni. Addig is szórjon ki mészport az ágyások mentén.

G. L. Értesülésünk szerint Belgiummal, Hollandiával és Norvégiával rendszeresen megindult a postaforgalom. Az elveszett küldeményekért, amelyek ezekbe az országokba voltak küldve, a posta semmi felelősséget sem vállal, mert a kár háborús okok miatt következett be.

R. F. A vitát Ön nyerte meg. Az Anglia és Franciaország között elterülő tengeri csatorna legkeskenyebb részén nincs 50 kilométer széles. A csatornát valóban többen keresztül uszták már.

Hova járnak a mai szerelmesek? Erről közöl rendkívül érdekes képek-illusztrált cikket a Délibáb színházi hetilap leujabb száma.

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó 4, vastagabb betűvel 6 lejt. Legkisebb hirdetés 50 lejt. Állás-keresők részére 20 szóig 40 lejt. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lejt. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyanígy az érdeklődésre is csak ugyancsak választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

Eladó 360 négyzetméter 18-as prima horgonyozott tető-bádog. Bagossy Sándornál, Ghiarac-Erdőgyarak, jud. Bihor.

Szerkesztői üzenetek.

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért:

Id. K. J. Bögöz. P. K. Krasznahorvát. F. D. Aranyosbánya. H. I. Mezőkeszű. B. K. Havad. Cs. Gy. Oroszhegy.

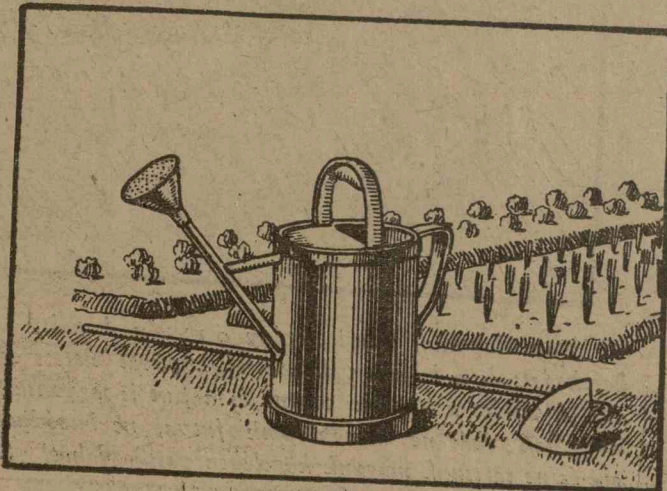
ELŐFIZETŐINKHEZ! Megbízottaink a következő megyékben levő hátrálékos előfizetőinket keresik fel. Török István Kolozs megyének mezősegi járásait, továbbá Szolnok-Doboka megye szamosujvári, páncélcsehi és kékesi járásait, Vinczeffi Sándor Háromszék megyének sepsiszentgyörgyi, baróti és kovásznai járásait. Felkérjük azon előfizetőinket, akik a fentemlített körzetekben laknak, sziveskedjenek hátrálékaikat, valamint a f. évi díjat is kifizetni megbízottainknak szabályszerű nyugta ellenében. Ismételten figyelmeztetjük azon nagyobb hátrálékosokat, akikhez közüldtünk, sziveskedjenek a feltűntetlebből postautalványon felszólítást tett összeget rövid időn belül beküldeni kiadóhivatalunkhoz, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk részükre lapunk küldését megszüntetni.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: K. P. Gyergyószentmiklós 155 (r. 1939. XII. 31-ig), Cs. S. Nagyvarjas 130, N. Gy. J. Szederhát 140, B. L. és Gy. I. Tornya 155—155, G. F. Csikszépviz 155, W. O. Gyergyószentmiklós 155, R. F. Csikdánfalva 155, B. D. S-é, Gyergyóalfalu 155, F. I. Szárhegy 155, M. N. Brassó 170, kért könyv elküldve, J. A. Bihar 150, K. K. Alvinc 155, K. J. Szapáriliget 140, K. F. Bölön 85, R. M. Érkörtvélyes 193, O. A. Szárhegy 130, Sz. I. Gyergyóremete 155, G. Gy. Nagyszentmiklós 150, S. M. Bodófalva 180, Sz. I. Kézdiszentmárton 85, L. M. Biharsályi 80, M. I. Déva 155, B. L. Szentleányfalva 155, Sz. J. Maroszlatina 155 lejt.

Tanuld meg!

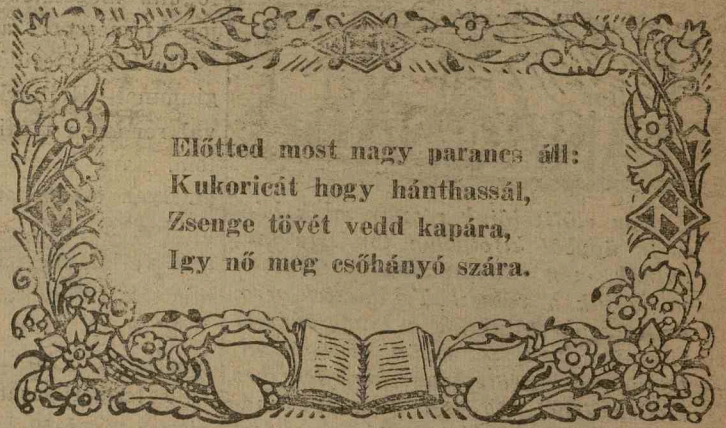
Az öntözés kapálás nélkül nem használ!

Nagyon sokan azt hiszik, hogy ha a növényeiket bőséges öntözésben részesítik, megtettek mindent a növények fejlődése érdekében. Már pedig az öntözés semmit sem ér, hogyha a növényzetet nem részesítjük gyakori kapálásban. Ezért az öntöző és a kapa olyan eszközök, hogy együtt használva szolgálják a gazda javát.

A címzés helye:

Dr. BALOGH ERNŐ urak
tanár
CLUJ
Str. Elisabeta 6

Előtted most nagy parancs áll:
Kukoricát hogy hánthassál,
Zsenge tövét vedd kapára,
Igy nő meg esőhányó szára.

Takarékoskodjunk a szappannal!

A kézmosás, különösen, hogyha a kezünk nagyon piszkos, csak akkor sikerül jól, ha többször is leszappanozzuk kezünket. Ma, amikor a szappan olyan drága és nehezen szerezhető be, takarékoskodnunk kell a szappannal. Könnyűvé és takarékosná tehetjük a kézmosást, hogyha kezünk előtt mosni kezdjük, rövid ideig vízbe áztatjuk. Előtt kezünket beszappanoznók, körmünket alaposan tisztítjuk. Ha így járunk el, csodálkozni fogunk, hogy kevés szappannal teljesen tisztává tudjuk tenni kezünket.

rom

bani Posta

Vigyázz magadra!

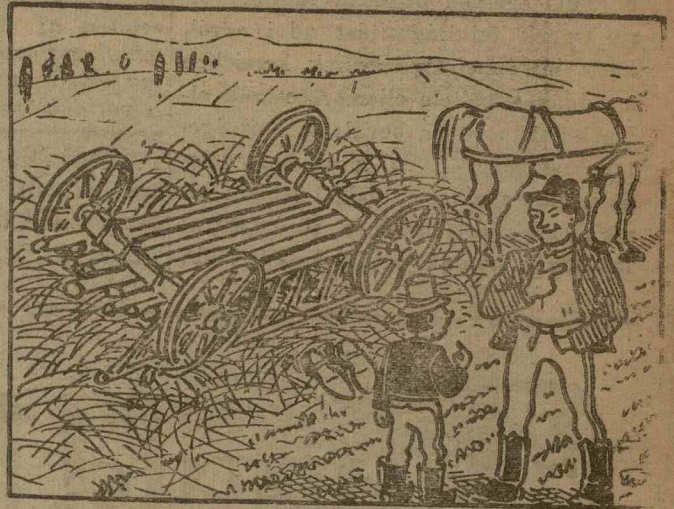

Egy klopodiai falusi legény a mezőn kapált. Vihar kerekedett és a legény vállrövetett kapával sietett egy fa alá. A villám a kapába vágott és a fiut is agyonsújtotta. Viharban tehát ne meneküljünk futva, ne huzódjunk fa alá és ne tartsunk magunk közelében vastárgyakat!

Gondosan ki kell tisztítani a befőzéshez használt üvegeket.

A befőzéshez és eltevéshez használandó üvegeket nagyon gondosan ki kell tisztítani. Az üvegekben ugyanis fertőző csirák vannak, amelyek az eltett gyümölcs vagy zöldség megromlását idézik elő. Nem elég az üvegeket vízzel kimosni. Forró vízzel kell a mosást végrehajtani, leghelyesebb, ha az üvegeket kigőzöljük, vagy kiforrázzuk. Ezen jól beválik az üvegek kifőzése is. A magas hőmérséklet következtében a káros csirák elpusztulnak.

A szénás szekér.

Felfordul a székely szénás szekere. A legényke, aki a lovak mellett haladt, segítségül hív egy székelyt, aki hajlandó volt felemelni a szekeret, de azt kívánta, előbb igyának meg egy pohár bort.

Ittak. Egy üveg, két üveg bort. Jó idő múlva megszólal a székely:

— Úgy felrakom ecsém ezt a szekér szénát, hogy az apád soha észre sem veszi, hogy a szekér felfordult.

— Dehogyan nem veszi, — mondja a legényke, — hiszen ott fekszik alatta.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt. nyomdája Cluj Str. Baron L. Pop 5. — 1916